

TARTU ÜLIKOOLI VILJANDI KULTUURIAKADEEMIA
kogukonnahariduse ja huvitegevuse õppekava

Jane Reiljan – Rajasaar

ÕUESÕPPE TEGEVUSTE KOGUMIK TÜRILASTEAIALE

Loov-praktiline lõputöö

Juhendaja: Allan Kährik, teoloogia MA

Amet: nooremlektor

Kaitsmisele lubatud (juhendaja allkiri)

Viljandi 2021

SISUKORD

SISSEJUHATUS	3
1. ÜLEVAADE ÕUESÕPPEST	5
1.1. Õuesõppe õpiväljundid.....	6
1.2. Õuesõppe meetodid	7
1.3. Õuesõppe eesmärk.....	8
1.4. Õuesõppe sisu.....	10
2. METOODIKA	12
2.1. Kogumiku planeerimine ja eesmärk.....	12
2.2. Kogumiku koostamise protsess	13
2.3. Kogumiku kasutusala	14
3. REFLEKSIION	16
KOKKUVÕTE	21
KASUTATUD ALLIKAD	22
LISAD	26
Lisa 1 Õuesõppe tegevuste kogumise abivahendi näide	26
Lisa 2 Õuesõppe tegevuste kogumise täidetud näidistabel	27
Lisa 3 Pilt Türi Lasteaia õuesõppekogumikust	28
SUMMARY	29
LIHTLITSENTS	30

SISSEJUHATUS

Käesoleva töö olen kirjutanud Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia kogukonnahariduse ja huvitegevuse õppekava loov-praktilise lõputööna. Lõputöös kajastub minu loov-praktilise lõputöö teoreetiline taust, loomismetoodika ning refleksioon minu õppimisest selle käigus.

Lõputöö tulemusena valmib Türi Lasteaia õuesõppekogumik. Kogumiku koostamise idee kasvas välja minu kolmanda kursuse seminaritööst. Seminaritöös uurisin oma kogemustele ja varasematele uuringutele tuginedes lasteaiaõpetajate isiklikke hoiakuid, teadmisi ja suhtumist õuesõppe meetodisse Türi Lasteaia põhiselt.

Olen töötanud Türi Lasteaias viis aastat erinevatel ametikohtadel. Täna olen lasteaias tervisetöötaja. Minu üheks tööülesandeks on laste tervise edendamine ja päevakava koostamine. Türi Lasteaed on 20 rühmaga lasteaed, mis paikneb Türi valla kolmes erinevas asukohas. Õppekohtadel on väga erinevad õuealad, mis pakuvad mitmekülgeid võimalusi õuesõppe rakendamiseks. Lasteaias tervikuna on head tingimused loodusharidusele. Lasteaia õppekohtade asukohad võimaldavad jalgsimatku nii metsa, parki kui ka veekogude äärde.

Varasemalt on Türi Lasteaiaga seoses uuritud LASTEAIA ÕPPERADA KUI VAHEND ÕPPEKASVATUSTÖÖS TÜRI KESKLINNA LASTEAIAS (Must 2010) ja LÕIMITUD ÕPPETEGEVUSED LASTEAIA ÕPPERAJAL (Majorov 2016). Need uurimistööd on olnud Türi Lasteaiale olulise tähendusega, kuna on pakkunud õpetajatele meetodilist vahendit, mille abil seati õpetamiseesmäärke, kuid tänaseks on need tööd ning ka õuesõpperada aegunud.

Antud loov-praktilise lõputöö eesmärgiks on koostada Türi Lasteaia õpetajatele õuesõppekogumik, mis aitab neil läbi viia eesmärgistatud õuesõppe tegevusi.

Loov-praktiline lõputöö koosneb teoreetilisest ja praktilisest osast. Töö teoreetilises osas tutvustan õuesõpet ning annan ülevaade õuesõppe õpiväljunditest, meetoditest, eesmärkidest, ja sisust. Teises peatükis tutvustan kogumiku koostamise metoodikat. Selles peatükis annan ülevaade kogumiku planeerimisest ja eesmärkidest, koostamise protsessist ning

kogumiku kasutusel. Kolmandas peatükis kirjeldan enda refleksiooni, mille kirjutamisel lähtun Korthageni ALACT eneserefleksiooni mudelist. Minu loodud kogumik tervikuna asub kõigi jaoks avalikult kättesaadaval Google drive veebiaadressil [Türi Lasteaia õuesõppekogumik](#).

1. ÜLEVAADE ÕUESÕPPEST

Sageli arvatakse, et kõik mida lasteaiaõpetajad õues viibimise ajal lastega koos teevad ongi õues õppimine või õuesõpe. Õpetajad arvavad, et õuesõpe on näiteks õppekäigud, vabad ja õpetajate poolt suunatud tegevused, suhtlemine omavahel, liikumistegevused, vaatlused, sündmused, katsed, töötegevused, õppemängud jne. Õuesõppel ei ole ühtset määratlust ning seda käsitletakse erinevate autorite poolt väga mitmesuguselt. (Käis 1996, 2004, Priest 1980) Kooliõpetajad leiavad, et õuesõpe on praktiline õpe, kus toimub õppimine läbi eluliste olukordade. (Muttik 2020, lk 23-24) “Õuesõpet käsitletakse kui õppimist väljaspool kooli ruume looduslikus keskkonnas ehk piirideta avatud klassiruumis” (Mets 2020, lk 6).

Mina määratlen õuesõpet kui õppe- ja kasvatustegevuste eesmärgistatud läbiviimist väljaspool klassi(rühma)ruume, looduslikus keskkonnas. See eeldab, et kasutatakse olenemata ilmast õuekeskkonda, lapse huvisid ja individuaalselt võimekust arvestades. Õuesõpe eeldab ka, et laps ei liiguks “kastist kasti” ehk toast autosse, autost lasteaeda, lasteaiast tantsutundi jne. Kõik eelnimetatud kohad on olulised lapse arendamiseks. Need on kinnised ruumid, kus puudub värske õhk, elus loodus ja ehe keskkond, milles peitub lõputult võimalusi tegevusi ise luua, katsetada, välja mõelda ja ellu rakendada.

Suurema osa päevast veedavad lapsed lasteaias, seega on oluline, et nad saaksid veeta aega värskes õhus. Lasteaia õuesõppe tegevused on suurepäraseks arendavaks keskkonnaks. (Fil 2019, lk 14)

Õuesõppeks peetakse ka õppekäike ehedas keskkonnas nagu muuseumid, raamatukogud ja isegi karjalaudad. Õuesõppel kasutatakse erinevaid meetodeid: vaatlused, katsed ja õppemängud. Selleks, et vaatlusi läbi viia kasutatakse erinevaid vahendeid (kaamera, luup, binokkel, mikroskoop) ning õpitu kinnitamiseks võib täita töölehti. (Punt 2021, lk 18)

Õuesõpet saab korraldada ka lasteaia hoovis, pargis ning linnakeskkonnas (tööstusmaastikel ja kultuuriajaloolistes keskkondades). Õppekohaks võib olla ka talu. Lisaks nendele asukohtadele on õuesõpe võimalik ka jalutuskäikudel linnas, loomaaias või looduskaitsealadel. (Dahlgren & Szczepanski, 2006)

Raamatus „Õuesõpe“ on esitatud kolm tüüpilist õuesõppe viisi, mis põhinevad erineval suhtumisel maastikku, loodusesse ja ühiskonna arengusse: domineerimisviis, aktiivne kohanemine, passiivne kohanemine. Domineeriva viisi puhul on olulised läbiviidavad tegevused ning soov vähem või rohkem teadlikult domineerida looduse üle. Aktiivse kohanemise puhul kasutatakse lähedalolevat maastikku, näiteks lasteaia ümbrust või territooriumi, et areneda ja kasutada loodusressursse. Passiivsel kohanemisel lähtutakse loodusmaastikust ning oluline on püüda loodusesse sobituda ning mitte seda muuta ehk luuakse muuseumilaadne efekt. (Brügge, Glantz & Sandell 2007, lk 19-23)

Õuesõppe määratlemisel on väga palju erinevaid tõlgendusi. Näiteks õuesõppe pedagoogika on ehedas olukorras saadud vahetu kogemus. Õuesõppe on sild teooria ja praktika vahel. Tänapäeval toimub õppetöö reeglina ruumis, arvutiekraani ees või teoreetilise kirjelduse kaudu, kuid õuesõppe rahuldab keha liikumisvajaduse ja aju stimulatsioonivajaduse. Õuesõppe on oluline tööriist, et täita õppekava eesmärgi. (Dahlgren & Szczepanski, 2006)

Laps tuleb suunata ise avastama, otsima ja leidma (Käis 1996, 2004) ning ka klassiõpetajad arvavad, et õppimist tuleks seostada igapäevaeluga. (Muttik 2020, lk 24) Õuesõppides märkad, avastad, vaatled ja uurid loodust.

Õuesõppet seostatakse õppimisega looduslikus keskkonnas, kus planeeritud ja eesmärgistatud õppe- ja kasvatustegevused toimuvad välitingimustes. Lisaks on õuesõppe vahetu õppimine, kus kasutatakse looduses leiduvaid materjale. Õuesõppe käigus arendatakse last uurima, vaatlema, katsetama ja mängima. Õuesõppe on uute teadmiste omandamine ja kinnistamine lapsele looduslikus keskkonnas. (Oleinikova 2018, lk 15)

1.1. Õuesõppe õpiväljundid

Haridusperspektiivis eristub lasteaia õuesõppe, sest teoreetiline ja praktiline õppetegevus on põimunud. Tulemuseks on praktilist külge rõhutav, tulemusele ja tegemisele keskendunud pedagoogika. Õuesõppe puhul ei ole olemas absoluutseid tõdesid, „õppimine jätkub vaba ja lõppematu protsessina“ (Gustavsson 1996), kus õppimise lähtekoht on vahetu vaatlus. (Dahlgren & Szczepanski 2006 lk 59)

Türi Lasteaia õppekava (Türi lasteaia õppekava *s.a*) lähtub Koolieelse lasteasutuse riiklikust õppekavast, kus on kirjas, et keskkond lasteaias on turvaline ja arendav ning õppe- ja kasvatustegevus lõimitakse lapse arengule vastava infoga. (Koolieelse lasteasutuse...2008, §7)

Samas väärtustatakse õppimist erinevates keskkondades läbi vaatlemise, uurimise, katsetamise ja mängu. Õppekava toetab õpetajat õuesõppe kasutamisel.

Õuesõppega ühendatakse mõtlemine, tunded ja tegevus. Õuekeskkond on üheaegselt nii õppimisviis, õppeobjekt kui ka osa õppeprotsessist. Ligikaudu 85% meie suhtlemisest ei ole verbaalne ning on väga oluline, et õuesõppimise protsessis seda arvestatakse. Tänu erinevate meelte jõulisele stimuleerimisele läbi õuesõppe, suureneb sellises õppeprotsessis ka inimeste mälumaht. (Szczepanski 2009, lk 11-16)

Kuna õuesõppemeetodil puuduvad spetsiifilised õpiväljundid, saavutatakse edukat õuesõpet rakendades nii üldoskuste kui teiste valdkondade õpitulemused.

1.2. Õuesõppe meetodid

Õuetegevustes saab integreerida mitmeid erinevaid valdkondi, näiteks mina ja keskkond, keel ja kõne, muusika, liikumine, kunst jne. Õuesõpe eeldab erinevaid aktiivõppe meetodeid. Tegevuspõhine pedagoogika on meetod, kus tegevused on praktilised ja põhinevad teooriatele. See meetod motiveerib tegutsema ehk ise midagi ära tegema ja lisaks sotsialiseeruma. (Dahlgren & Szczepanski 2006)

Enamkasutatavateks õuesõppe meetoditeks on vaatlused, õppekäigud, õpperajad ning õppe ja rollimängud. Vaatlused ja avastusõpe on oluliseks õppemeetodiks, et õppida tundma loodust ja kodulugu. Vaatluse käigus õpib laps tähelepanu koondama, võrdlema, analüüsima ja sünteesima ning arendab selle kaudu mõtlemist. Vaatluse kaudu nähtud, kogetud ja kuulnud on paremini meeles ja tekitab emotsioone ja tundeid. Vaatluses osalevad kõik meeled: nägemine, kuulmine, kompimine, haistmine. Läbi meelte tekib lapsel tunne ning kujuneb nähtu ja kogetu kohta arusaam, teadmine ja emotsioon. Õppekäik on meetod, mis võimaldab lapsele kokkupuudet tavaeluga ning aitab varem õpitut teooriat sellega seostada. Universaalsed keskkonnateadlikkuse tõstmise kohad on õpperajad. (Vihman 2016, lk 12-14)

Õppe- ja rollimängude sealhulgas ka keskkonnamängude kohta on ilmunud mitmeid kogumikke Keskkonnainvesteeringute Keskuse ja looduskeskuste eestvedamistel. Olulisel

kohal on ka maastikumängud, kus saab ühendada õppimise ja õuesolemise, meeskonnatöö ja kehalise liikumise, läbi mille kujundatakse keskkonnasõbralikke harjumusi ja hoiakuid. See sobib igas vanuses lapsele. Läbi maastikumängu saab tunda õppida oma kodukeskkonda, loodust ja ka teisi õppeaineid. (Vihman 2016, lk 12-14)

Kõige populaarsem meetod õuesõppe kasutamisel on vaatlus, teine populaarseim meetod on mäng. Küsitlusest selgus ka, et õppekäikudel ja matkadel käiakse tihti, kuid kõige kehvema tulemuse sai orienteerumine. (Oleinikova 2018, lk 21)

Õige õppimine toimub vaatluse ja mõtestamise, elamuse ja kogemuse, harjutamise ja katsetamise, meeldejätmise ja loomise, mängu ja matkimise kaudu. Nendest seisukohtadest lähtudes on õpetajatöös vajalik tunda mängu ja mängulisi tegevusi ning osata seda elamuste ja kogemuse saamiseks vaatlustes, harjumustes ja katsetamistes kasutada. (Raadik 2009)

1.3. Õuesõppe eesmärk

Loodus on õpikeskkond, mis pakub erinevaid võimalusi. Õues õppimine tagab liikumist võimaldava õpikeskkonna, kus keha paneb mõtte tööle. Oluline on õppida vaheldumisi toas ja õues. Rootsi alghariduse õppekava toob välja, et õuesõpe on eesmärgistatud ja juhitud tegevus mitte laste vaba mäng. Siiski peab jääma lastel võimalus fantaasia ja loovuse kasutamiseks nii tehis- kui looduskeskkonnas. Õppeasutuste jaoks on oluline vabaneda vastuolust teooria ja praktika vahel. Õuesõppes ei ole teadmine ainult sõnad, mida saab esitada tekstina või muus vormis. “Vaikiv”, veel sõnastamata teadmine asub lihastes, keha rütmis, proportsioonide tajus, keelevaras. Sellises haridusperspektiivis keskendub õuesõpe õpipoisikale. Oluline on: “Kus?”. Füüsiline loodus- ja kultuurikeskkond innustab teadmisi ammutama, täiendades tavalist klassiruumi “laiendatud klassiruumiga” ehk vaba loodusega. (Brügge, Glantz ja Sandell 2007, lk 28-29)

Elutempo kiirenemine on viinud inimeste võõrandumiseni loodusest. Lapsed liiguvad üha vähem ning suhtlus on kolinud nutiseadmetesse. Sellest tulenevalt liigutakse vähem, märgatakse vähem ja inimesel on tekkinud harjumus kasutada liiklemiseks mootorsõidukit või veeta päev siseruumis, mitte välikeskkonnas. Paljud lapsevanemad viivad enda lapsed lasteaeda mootorsõidukiga ja selline teguviis suurendab laste vähest liikumist. (Metsoja, Nelis & Nurk 2018, lk 28-30) Õuesõppega toetatakse mitmekülgset laste liikumisharjumusi.

Minu koostatud seminaritöö uurimusest selgus, et Türi Lasteaia õpetajad peavad õuekeskkonda tähtsaks õpikeskkonnaks õppe- ja kasvatustegevuste eesmärkide täitmisel (Reiljan - Rajasaar 2020, lk 16). Õuesõppel kasutatavad meetodid aitavad Türi Lasteaia õpetajatel koolieelse lasteasutuse riiklikus õppekavas sätestatud eesmäärke ellu viia.

Koolieelse lasteasutuse riiklikus õppekavas (2008) on öeldud, et õpetaja juhitud tegevused peavad olema vaheldusrikkad ja omavahel lõimitud erinevad valdkonnad. Koolieelse lasteasutuse riiklik õppekava ütleb, et 6-7 aastase lapse eeldatavad üldoskused on: „mänguoskused, tunnetus- ja õpioskused, sotsiaalsed oskused, enesekohased oskused“ (Koolieelse lasteasutuse ... 2008, §11).

„Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid, sisu, kavandamine ja korraldus ning lapse arengu eeldatavad tulemused esitatakse seitsmes valdkonnas: mina ja keskkond, keel ja kõne, eesti keel kui teine keel, matemaatika, kunst, muusika, liikumine“ (Koolieelse lasteasutuse ... 2008, §16).

Valdkonnas Mina ja keskkond on teemad „lapse igapäevaelust ja teda ümbritsevast keskkonnast, mis hõlmab sotsiaalset keskkonda, loodus- ja tehiskeskkonda, tervise- ja liikluskasvatust.“ Last suunatakse igapäevatoimingute kaudu ümbritsevat maailma märkama, uurima, kogema mängu abil. Lapsel võimaldatakse ümbritsevat tajuda erinevate meelte ja aistingute abil: vaadeldes, nuusutades ja maitstes, kompides, kuulates helisid. (Koolieelse lasteasutuse ... 2008, §17) Näiteks õuesõppe tegevuses saab vaadelda ilma, kasutades selleks nii tehis- kui ka looduslike vahendeid.

Keele ja kõne valdkonnas on võimalik kasutada erinevaid vahendeid ja värvusi, et õppida kirjutama. Õuesõppes saab kasutada erinevaid looduslike vahendeid näiteks liivale kirjutamine või okstest tähtede ladumine.

Eesti keel kui teise keele valdkond hõlmab erinevate meelte kaasamist ja näitlikustamist. Selles kasutatakse „miimikat, kehakeelt, žeste, intonatsiooni, muusikat, rütmi ja mitmesuguseid näitlikke vahendeid. Last suunatakse õpitavat keelt kasutama igapäevategevustes ning suhtlemisel. Luuakse huvitavaid olukordi, kus laps tahab osaleda, sh väljaspool lasteaeda (kauplus, teater, spordivõistlus, õppekäik jm). Õpitud korratakse erinevates kontekstides ja suhtlussituatsioonides. Keeleõpet lõimitakse teiste tegevustega – liikumine, laulmine, käeline tegevus, vaatlemine.“ (Koolieelse lasteasutuse ... 2008, §19)

Matemaatika valdkonda seostatakse mängu, vaatluste, vestluste ja igapäevatoimingute matemaatikaga. Sealjuures suunatakse last kasutama erinevaid aistinguid: kuulmis-, nägemis-, haistmis- ning kompimis-aistingut. Näiteks õuesõppes saab kasutada erinevaid looduslike vahendeid matemaatiliste tehete jaoks. (Koolieelse lasteasutuse ... 2008, §20)

Kunstiõpet on samuti võimalik läbi viia õues, ning integreerida teiste valdkondadega. Õues on võimalik joonistada paberile, kivile, puidule, liivale või kombineerida erinevaid materjale ja meisterdada. (Koolieelse lasteasutuse ... 2008, §21)

Tunde läbi viies lõimitakse õppeteemad, igapäevaelu ja pidulikud sündmused muusikaga (Koolieelse lasteasutuse ... 2008, §22). Näiteks õuesõppes saab kasutada erinevaid helisid, linnulaulu, müra jne.

Siseruumides omandatud liikumisteadmised rakendatakse õues, et neid kinnistada. Oluline on, et erinevad kehaosad saaksid arendatud ja lastel kujuneksid tervislikud liikumisharjumused

Lasteaialastel on vajadus ja suur huvi aktiivselt toimetada ning tegutseda. Õu on selleks kõige ideaalsem ja parem koht. Õues olles õpivad ja omandavad lapsed sotsiaalseid-, tunnetuslikke- ja väljendusoskuseid, ning õpivad tegema järeldusi ja mõtlema iseseisvalt. Lastel kujuneb terviklik maailmapilt. Uurimuses toodi välja, et laps loob seoseid siis kui ta saab oma aktiivselt õues tegutsemist ümber jutustada ning see on iseseisva õppimise aluseks. Sama uurimuse kokkuvõtteks võib öelda, et õuesõpe sobib koolieelses lasteasutuses, sest seoste loomine ümbritsevast keskkonnast on lapsele omane õppemeetod. (Juur 2016, lk 22)

Tuginedes eelnevatele uurimustele ja seisukohtadele leian, et Türi Lasteaia õuesõppe eesmärkideks peaks olema arendada lapse vaimset ja füüsilist tervist, sotsiaalsust, meeskonnatööoskusi ja positiivset ning säästvat suhtumist loodusesse.

1.4. Õuesõppe sisu

Dr Simon Priest mõtles välja ja seletas õuesõpet läbi puu metafoori. Õuesõpe on puu, millel on kaks haru, mis kasvavad ühisest tüvest: seikluskasvatus ja keskkonnaharidus. Nii seikluskasvatus kui ka keskkonnaharidus kasutavad loodust suhete õpetamiseks. Seikluskasvatus on enamasti iseenda mõistmine ja teiste mõistmine. Keskkonnahariduse õppimine on enamasti see, et inimesed mõjutavad looduse kvaliteeti ja see mõjutab nende elu

kvaliteeti. Õppimist juhib kõigil juhtudel kogemuslik haridus, mida toidab välitingimustes kasutatav energia. Õuesõpe kasutab lõimitud õppekava. Kui õuesõpe toimib ning on tulemuslik siis mõistavad lapsed enda ja teiste laste tundeid ja on empaatilisemad, lisaks mõistavad nad looduse toimimist ning käituvad vastutustundlikumalt nii teiste inimeste kui ka looduse suhtes. (Priest 1980)

Timoštšuk on öelnud, et õppides tegemise kaudu, mõistab väike laps õpitud paremini, kui kuulates ja vaadates. Ise kogedes ja läbi tehes kasutab laps erinevaid meeli isikupärasel moel. Mälupildid, mis lapsel õppimise käigus läbi seoste talletuvad on püsivamad ning paremini kasutatavad. (Timoštšuk 2005)

Õuesõpe võimaldab siduda õppe-ja kasvatustegevuste valdkondi tervikuks. Ühendada teoreetilisi teadmisi ja praktilisi kogemusi tunnete ja muljete kaudu, võimaldades lapsel läheneda õppimisele loomuomaselt. Lapse motivatsiooni ning arusaamist ümbruse mitmekesisusest arendab praktiline õpe, välitegevuste proovimine ja looduskeskkonna tundmine. (Dahlgren, Sjölander, Strid & Szczepanski 2012 lk)

Lapsel on võimalik areneda just looduses, õuesõpe toetab seda mitmeti. Lapsed saavad kogemusi, positiivseid emotsioone ja tundeid ning rohkesti praktikat. Kindlasti paranevad lapse sotsiaalsed, vaimsed ja füüsilised oskused.

2. METOODIKA

Loov-praktilise lõputöö praktiliseks osaks on Türi Lasteaia õuesõppe kogumiku koostamine. Metoodika peatükis annan ülevaate kogumiku koostamise planeerimise, ettevalmistuse ja materjali kogumise protsessist. Lisaks kirjeldan koostööd Türi Lasteaia õpetajatega, mille tulemusel kogusime materjali kogumiku koostamiseks.

2.1. Kogumiku planeerimine ja eesmärk

Lõputöö „Õuesõppe tegevuste kogumik Türi Lasteaiale“ idee kasvas välja minu seminaritööst “Lasteaiaõpetajate hoiakud õuesõppe rakendamisel Türi Lasteaias”, kus üheks järelduseks oli, et õpetajad vajavad meetodilisi abivahendeid õuesõppe läbiviimiseks.

Kogumiku koostamise eesmärkideks oli kaasata Türi Lasteaia õpetajaid jagama oma olemasolevaid ning tööprotsessis läbi proovitud praktikume, süstematiseerida neid, luua võimalus ideede tekkimiseks ja julgustada õpetajaid rohkem oma õppe- ja kasvatustegevusi õuesõppe meetodil läbi viima. Kogumik loob õpetajatele meetodilise materjali sujuvamaks õppetegevuste planeerimiseks ja läbi viimiseks.

Kogumiku planeerimine käivitus käesoleva aasta veebruari lõpus, kui püstitasin oma lõputöö eesmärgid, arutasin tekkinud ideid kolleegidega Türi Lasteaiast, määratlesin minimaalse valimi töö õnnestumiseks ja koostas ajakava arvestades kuluvat aega info kogumiseks, töötlemiseks ning süstematiseerimiseks.

Türi Lasteaias töötab kolmes erinevas õppekohas kokku 30 õpetajat. Soovisin kaasata oma loov-praktilises lõputöös kõiki Türi Lasteaia õpetajaid, et tõsta kollektiivis ühtsustunnet ning lisaks kasutada õpetajate erinevaid elukogemusi ja tövõtteid, kogumiku sisu oleks mitmekesisem.

2.2. Kogumiku koostamise protsess

Kogumiku koostamise protsess jagunes tegevuslikult kolmeks: ettevalmistav, õpetajaid kaasav praktikumide kogumine ja saadud materjali analüüsimine ning süstematiseerimine.

Ettevalmistavas osas töötasin tabelina välja õuesõppe tegevuste kogumise abivahendi (Lisa 1), mida õpetajad saaksid oma kogemusele tuginedes täita. Näitena koostasın õuesõppe tegevuste kogumise abivahendi, mille tegemisel arvestasin Riiklikus õppekavas kehtestatud nõudeid õppe- ja kasvatustegevusele ehk siis õpetajal tuli määratleda valdkond ja laste vanus, püstitada eesmärgid, tuua välja märksõnad ja õpiväljundid, loetelu vajaminevatest vahenditest, märkida tegevusele kuluv aeg ning lisada tegevuse kirjeldus. Soovi korral sai lisada pilte, kas siis kasutatud vahenditest, lastest tegevustes või tegevuse tulemusest (Lisa 2). Õuesõppe tegevuste kogumise abivahendi koostamisel kasutasin õuesõppeprogrammide kogumiku näidiseid (Ortus 2012). Lisatud pildimaterjali kasutasin ka eelnevalt kooskõlastades illustratiivse materjalina kogumikus. Loodud kogumik asub tervikuna (Lisa 3) PDF failina kõigi jaoks avalikult kättesaadaval Google drive veebiaadressil [Türi Lasteaia õuesõppekogumik](#).

Türi lasteaia eripärast tulenevalt kaasasin materjali kogumisse õpetajad kõigist kolmest õppekohast. See andis valimi suuruseks 30 õpetajat, kes omasid erinevat staaži, kogemustepagasit, põhimõtteid ja oskusi. See omakorda tagas kogumikule kõigis vanuses lastele mõeldud tegevustega mitmekesisema sisu.

Õpetajate poolt suhteliselt palju isiklikku ressursi kulutava tabeli laialisaatmiseks töökohas tuli tegevus eelnevalt kooskõlastada õppejuhtidega. Pärast loa saamist, pöördusin õpetajate poole e-posti teel, paludes neil leida aega ja täita oma kogemuse baasil eespool tutvustatud tabel. Pöördumises andsin lühidalt ülevaate seminaritöös välja tulnud vajadusele sellise kogumiku loomiseks, tunnustasin neid eelneva koostöö eest ning palusin jagada meie kõigiga oma häid kogemusi õuesõppemeetodi rakendamise kohta. Kirjale lisasin nii näidise kui tühja tabeli. Vastamiseks andsin aega kolm nädalat. Seda ajavahemikku kasutasin ise eeltöök kogumikule struktuuri väljatöötamiseks. Kogumikus otsustasin grupeerida tegevused laste vanusegruppide järgi, sest Koolieelse lasteasutuse seaduses on lasteaiarühmad sätestatud läbi vanuselise jagunemise (Koolieelse lasteasutuse seaduses 1999, §6). Ka Türi lasteaia õppekavas

on valdkondade kaupa välja toodud lapse eeldatavad tulemused lähtudes lapse vanuselisest arengust (Türi lasteaia õppekava, *s.a.*, lk 20-23; 59-80;103-105).

Ettenähtud aja möödudes koondasin õpetajatelt saadud vastused laste vanust arvestades gruppidesse. Õpetajate vastuseid läbi töötades ja analüüsides avastasin, et kogutud õuesõppegevusi on laste vanusegrupe arvestades puudu. Puuduva informatsiooni saamiseks pöördusin uuesti õpetajate poole, kuid seekord juba isiklikult ning kindlat vanuserühma silmas pidades. Kogumiku sisu täienes oluliselt personaalse pöördumise peale.

Sellele järgnes materjali süstemaatiline organiseerimine, sarnaste tegevuste koondamine, tegevuste ühtseks vormindamine, kogumiku kujundamine ning kaaskirja kirjutamine. Kaastöötajate poolt täidetud õuesõppegevuste tabelis tegin ma vaid tähe- ja komavigade parandusi, et jätta stiil vastaja stiiliks, sest kogumik jääb avatuks ning tulevikus on õpetajatel võimalik sinna tegevusi lisada, mistõttu stiil muutub uuesti erinevaks.

Koostatav kogumik jääb tulevikus avatuks ning Türi Lasteaia töötajad saavad vajadusel kogumikku uusi tegevusi lisada ja seda täiendada. See vähendab võimalust, et kogumik aegub ja muutub õpetajatele ja ka lastele üksluiseks. Samas motiveerib ühiselt kogumikku panustamine õpetajaid ning suurendab kollektiivset meeskonnatööd.

2.3. Kogumiku kasutusala

Türi Lasteaias ei ole varem õuesõppe suunitlusega kogumikku loodud. Riikliku eriolukorra tõttu ei ole olnud võimalik valmis kogumikku täielikult katsetada ning seetõttu on alljärgnev siiski pigem eeldatav.

Seni on erinevate lõputööde raames ehitatud ainult õpperajad Türi Lasteaia õuealadele. Nende radade meetodiline ning ka praktiline materjal on ajaga amortiseerunud ning ei ole enam vastavuses lasteaia riskianalüüsiga. Selle tõttu on Türi Lasteaia õpetajad ja tervishoiutöötaja otsinud võimalusi aktiivseks õuesõppeks lähedalasuvatest looduskeskkondadest. Seega oleks minu loodud kogumik eeldatavasti tugipunktiks ja abivahendiks õuesõppe meetodil õppe- ja kasvatustegevuste planeerimisel ning läbiviimisel. Lisaks soodustab kogumiku pidev täiendamine õpetajate poolt koostööd, annab julgust katsetada ja proovida. Õuesõppe tegevuste läbiviimine eeldab tegevuse põhjalikku

ettevalmistust. Selle tõttu leian, et Türi Lasteaia õuesõppekogumik on heaks infoallikaks õpetajatele õppimaks kaastöötajate kogemustest. Samas on õpetajatel võimalus juba kogumikus kirjeldatud tegevust edasi arendada, vanusele sobivaks kohandada või lausa päris uue idee tekkimisele kaasa aidata.

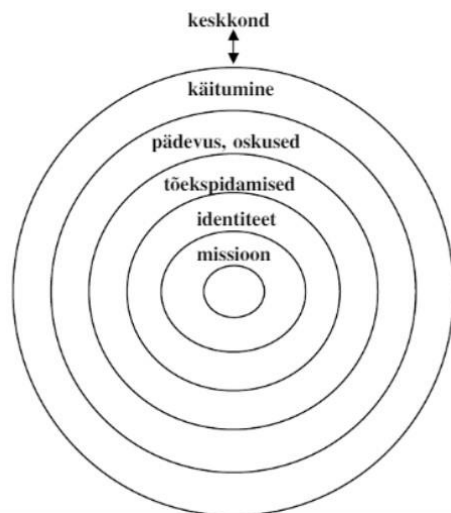
3. REFLEKSIOON

Oma seminaritöö arutelus eeldasin, et Türi Lasteaia õpetajad omavad häid teadmisi ja ettekujutust õuesõppest kui kaasaegsest ja teaduslikult soositud õppemeetodist. Siiski selgus, et paljud õpetajad lähtuvad mugavamatest ja lihtsamatest tegevustest ning õpetamisest rühmaruumides. Soovisin, et õpetajad kasutaksid rühmadega õues viibides aega efektiivsemalt ning seetõttu otsustasin luua Türi Lasteaia õuesõppekogumiku koostöös kõikide õpetajatega.

Teadlikkus õuesõppe positiivsest mõjust on õpetajate seas kõrge, kuid praktikas kasutatakse rohkem teoreetilisemat õpetamisviisi. Olukorra parandamise üheks võimaluseks oli minu soovitus juhtkonnale, et õpetajatele antaks konkreetsem nõue viia osaliselt õppetegevused ruumist välja ja rakendada rohkem õuesõppe meetodit. Minu soovitus on läinud teoks ning õpetajad on teinud rohkem õppetegevusi välitingimustes.

Minu püstitatud eesmärgid said täidetud. Koostasini Türi Lasteaia õpetajate kaasabil kogumiku, millest on kõigile kasu. Kogumiku sisuks planeerisin 20 tegevust ja see sai täidetud. Hetkel sisaldab kogumik 55 erinevat õuesõppetegevust.

Eneserefleksiooni kirjutades lähtun Korthageni ALACT refleksioonimudelist. (Korthagen ja Vasalos 2005, lk 3) Refleksiooni kirjutades kasutasin Korthageni sibulamudelit. (vt joonisel 1) Sibulamudel koosneb kuuest erinevast tasandist: keskkond, tegevused, pädevused, tõekspidamised, identiteet ja missioon. Need tasandid koosnevad üksteisest mõjutatavatest tasanditest ehk sisemised tasandid võivad mõjutada välimisi tasandeid (keskkond) või vastupidi.

Joonis 1. Korthageni ALECT refleksioonitasandite mudel. (Korthagen & Vasalos 2005, lk 3).

Keskkond - Olen töötanud viis aastat Türi Lasteaias erinevatel valdkondadel. Saanud uusi teadmisi ja kogemusi, et arendada nii ennast kui teisi. Hetkel töotan ma tervishoiutöötajana ja sellest lähtuvalt tean ma millises keskkonnas võiksid Türi Lasteaia lapsed oma õppetegevusi teha. Tean ka millises suunas on seatud lasteaia edasised eesmärgid ja minu koostatud kogumik aitab kindlasti nende eesmärkide püstitamiseks kaasa. Lasteaias töötavad kolleegid ja juhtkond on väga abivalmid, toetavad ja mõistvad. Õpetajatele isiklikult lähenedes ja välistades e-posti teel suhtluse, sain hea kogemuse ning tean, kuidas järgmisel korral oma kaastöötajatega paremini kontakti luua.

Käitumine - Mulle meeldib, kui mind ümbritsevad inimesed. Minu töö annab võimaluse olla sündmuste keskel. Kolleegidega läbi saamine on olnud alati hea, haaran initsiatiivi ning olen koostöövalmis. Enamasti õnnestub mul kolleege uute ideedega kaasa haarata ning hea tujuga nakatada. Suhtlemisel olen siiras ja usaldusväärne, nii saavutan töökaaslastega hea kontakti ja meie koostöö sujub hästi. Minu jaoks on uued ideed kui positiivsed väljakutsed, millest on alati midagi uut ja kasulikku õppida. Olen kollektiivis küll kaasav ja toetav oma meeskonna suhtes, kuid ikkagi tundsin paari kolleegi puhul minu kogumikule vastu töötamist. Täheldasin, et paaril õpetajal on isiklikud põhjused minu e-kirjale mitte vastata. Kuna kogumiku ja minu loov-praktilisse töösse panustamine oli vabatahtlik, siis ei pööranud ma sellele erilist tähelepanu, kuid siiski näitab see, et meeskonnas ei ole kõik suhted ideaalses

korras. Püüdsin alati leida lahenduse, kui esile kerkis probleeme. Tunnistan, et kui nägin, et kaastöötajad ei hoiu kinni e-kirjas mainitud tähtajast, millal kogumiku jaoks vajalik tabel tagasi saata, tuli mulle kerge ärevus ja hirm läbikukkumise ees. Kogumiku koostamisel jäi kõige rohkem puudu ajast, sest olin planeerinud enda töö koostamise ajakava veidi valesti ning tabeli täitmiseks olin jätnud kolleegidele liialt vähe aega. Kui esimesed e-kirjad koos õuesõppetegevustega minu e-postile jõudsid tundsin, et teen õiget asja. Pärast esimeste kirjade saabumist tekkis aga kahe nädalane paus kui õpetajad ei saatnud ühtegi e-kirja ega tegevust. Selline tagasilöökk tekitas minus negatiivseid tundeid ning arvasin, et minu töö on läbikukkunud.

Pädevused - Usun, et minu kasuks tuleb oskus märgata enda meeskonda. Kui peaksin milleski ebaõnnestuma, siis analüüsin enda käitumist ning proovin mõista ja märgata mis läks valesti ning mida saaksin teha teisiti või millise õppetunni ma sellest kogemusest sain. Olen väga empaatiline, soovin alati lahendusi leida, ning minu jaoks ei ole olemas olukordi mida lahendada ei saa. Mulle meeldib väga suhelda ja arvan, et olen selles osav. Olen õppinud kuulama ja peegeldama. See oskus on avanud nii mõnegi kuulaja/rääkija silmad/kõrvad. Olen alati arvanud, et kui keegi siia ilma sünnib, siis on ta tulnud seda maailma muutma ehk kõigil on vaja täita mingi ülesanne. Leian, et positiivne panus oma kogukonda on juba suur maailma muutmine. Ka negatiivne panus on muutmine, sest keegi kindlasti õpib sellest halvast kogemusest.

Olen alati motiveeriv, toetav ja väga arvestav kolleeg. On palju asju, mida saab veel õppida ja endas arendada. Enda üheks oskuseks pean ka esinemisoskust või pigem esinemisjulgust. Arvan ja loodan, et minu entusiasm, elujõud ja energilisus mõjuvad meie meeskonnale pigem positiivselt ja energiat andes kui „tüütu tegelane“. Tugevuseks pean ka ürituste organiseerimist ja korraldamist. See on alati nii hea tunne, kui kõik õnnestub.

Õppisin sõnastama ja seadma oma tegevustele eesmärged, tegema järeldusi, pidama läbirääkimisi. Lisaks õppisin oskuslikumalt oma aega planeerima ning nüüd suudan analüüsida rahulikumalt erinevaid olukordi.

Kogumiku koostamine ja loomine oli minu jaoks suur väljakutse ning tekitas ka kõhklusid. Oma olemuselt olen ma võimekas organiseerija ning võin kõike korraldada, disainida ja inimestega suhelda nii silmast silma, telefonitsi kui ka kirja teel, kuid kirjutamine ei ole minu meelistegevus. Mul puudus täielik ülevaade ja info sellest kuidas õpetajatele sobilikku ja

praktiliselt kasulikku kogumiku luua. Muretsesin, et kui minu koostatud kogumik ei ole piisavalt väärtuslik, on minu töö tühi ning jääb pelgalt riulisse seisma. Kogumiku koostamiseks leidsin palju infot kirjandusest ja sain toetust kolleegide suulistest kirjeldustest. Minu juhendaja oli väga motiveeriv ja uskus minu ideesse

Tõekspidamised – Tunnen, et käin juhtkonnaga sama rada, et õpetajad lastega rohkem aega õues veedaksid ning oma tegevused eesmärgistaksid. Tean ja usun, et õues õppimine on lastele väga vajalik. Kahjuks on veel õpetajaid kes peavad oma mugavustsoonist välja tulema aga see tegevus neile eriti ei meeldi. Minu rõõmuks on meie kollektiivis õpetajaid kes teevad meelsasti õuetunde ning on sellega ka tõestanud, et nende rühma lapsed on tervemad ja rõõmsamad. Usun, et kogumiku valmimine teeb ka nende õpetajate elu lihtsamaks kes hetkel õuesõpet lastega ei tee. Kogumiku näol saavad õpetajad sealt ehk mõne pisikese idee, mida oma lastega õues kasutada ning siis panustavad nad kogumiku täiendamisse oma põnevate õuesõppe tegevustega.

Olen elanud alati ühe põhimõttega, et ära kunagi tee teistele seda, mida sa ei soovi, et sulle tehakse. Mõtlen, et õuesõpe peab olema selline mida soovitakse teha ning mida ei pea tegema vastu tahtmist. Minu põhimõte on, et õpetajad teeksid seda alati rõõmuga ja mina kedagi rühmaruumist välja ei aja. Õueüritused korraldame Türi Lasteaias alati nii, et oleks meeldiv nii lastel kui ka personalil. Olen märganud, et see parandab õpetajate suhtumist õuesõppesse.

Ma naudin uusi olukordi, uusi väljakutseid kuid neid lahendades jään alati kindlaks oma tõekspidamistele. Usun, et ausus, õiglus ja empaatiavõime aitavad mul oma tööd teha tunduvalt efektiivsemalt, sest saavutan kaastöötajatega parema kontakti.

Identiteet - Tahaksin suunata oma tähelepanu Türi Lasteaias rohkem õuesõppele ja õuetegevuste läbiviimisele. Sel aastal on see mul ka paremini õnnestunud kui eelmisel aastal, sest riiklike piirangute tõttu ei olnud võimalik lubada erinevate rühmade lapsi ühte ruumi. Selle tõttu korraldasime palju üritusi hoopis õues ning viisime läbi ka mitmeid õuesõppenädalaid. Korraldasin lastele rohkem matku ning külastasime ka Türi Lasteaia kesklinna õppehoone mänguväljaku remondi tõttu mitmeid erinevaid Türi linna spordiväljakuid ja mägiväljakuid, et lapsed saaksid liikuda ja energiat kulutada. Tunnen, et panustasin mitte ainult enda töökohale ja koolile, vaid tervele Türi kogukonnale, luues Türi Lasteaiale metoodilise õppevahendi

õuesõppe kogumiku näol. Minu loodud kogumik on leidnud juba kasutust ning arvan, et riikliku olukorra leebudes hakkavad õpetajad seda veel julgemini kasutama.

Missioon – Kogumiku koostamise juures inspireeris mind kõige rohkem mõte, et saan luua õpetajatele uusi võimalusi ja lahendusi nende töö kergemaks ja võimalusterohkemaks tegemisel. Mind innustas kaastöötajate toetus ja abivalmidus ning seetõttu suurenes ka minu tahe nende jaoks olemas olla. Töö, mida ma teen, meeldib mulle. Oma tööga saan suunata ja kaasa aidata Türi Lasteaia laste õues õppimise parendamisele. Seminaritöö raames sain teada, et õpetajad vajavad midagi minu koostatud kogumiku sarnast, et oma tööd õues paremaks ja huvitavamaks teha. Tunnen, et lahtiseks jääv ja materjali koguv kogumik on väga hea algus tulevikuks, sest muutub koos ajaga ja õpetajatega, kuid samas hoiab ka vanu häid ideid. Kuna kaastöötajad olid nõus kogumiku koostamisel kaasa aitama, siis tunnen, et minu missioon sai täidetud. Türi on kevadpealinn ning leian, et meie kogukonna lapsed saavad tänu õuesõppele väga suure looduskasvatuse, mis teeb neist empaatilisema ja looduslähedasema inimese.

KOKKUVÕTE

Antud loov-praktiline lõputöö teemaks oli Türi Lasteaia õuesõppekogumik. Lõputöö eesmärgiks oli koostada Türi Lasteaiale õuesõppekogumik, et parendada õpetajate eesmärgistatud õuesõppe tegevusi ja hiljem kogumikus kasutatavat materjali igapäevaselt Türi Lasteaia õppetöös kasutada.

Minu lõputöö koosneb teoreetilisest ja praktilisest osast. Teoreetilisest osast tutvustasin õuesõpet, õuesõppe õpiväljundeid, meetodeid, eesmärkide ja sisu. Teises peatükis kirjeldasin kogumiku koostamise metoodikat, kavandamiseprotsessi ja kogumiku koostamist. Kolmandas peatükis on koostatud refleksioon, mille kirjutamisel lähtusin Korthageni ALACT sibula eneserefleksiooni mudelist.

Minu loodud õuesõppekogumik asub tervikuna kõigi jaoks avalikult kättesaadaval Google drive veebiaadressil *Türi Lasteaia õuesõppekogumik*.

Hindan väga oma lõputöö valmimise käigus õpetajate panustamist ja minu jaoks omandatud uusi kogemusi. Täna oma juhendajat, Türi Lasteaia õpetajaid kes minu kogumiku panustasid.

KASUTATUD ALLIKAD

Abel, E. 2010. Tallinna lasteaegade õpetajate ja juhtkonna arvamusi õuekeskkonna kasutamisest igapäevases õppe-ja kasvatustöös. [Magistritöö]. Tartu Ülikool. Sotsiaal- ja haridusteaduskond Haridusteaduste Instituut. Tartu.
http://dspace.ut.ee/bitstream/handle/10062/15260/abel_KELA.pdf, (18.05.2021).

Brügge, B., Glantz, M. & Sandell, K. 2007. Õuesõpe. Sotsiaalsus ja sotsiaalsed oskused. Tallinn: Kirjastus: Ilo.

Dahlgren, L. & Szczepanski, A. 2006. Õuesõppe pedagoogika. Raamatuharidus ja meeleline kogemus. Katse määratleda õuesõpet. Tallinn: Ilo.

Fil, O. 2019. Õuesõppega kaasnevad ohud lasteaiaõpetajate hinnangul, [Bakalaureusetöö], sotsiaalteaduste valdkond, Narva kolledz, koolieelse lasteasutuse õpetaja mitmekeelse õpetaja mitmekeelses õpikeskkonnas: Tartu Ülikool.
https://dspace.ut.ee/bitstream/handle/10062/64678/fil_olga.bak.pdf?sequence=1&isAllowed=y, (18.05.2021).

Juur, J. 2016. Avastusõppe rakendamine ja vajalikkus koolieelses lasteasutuses lasteaia õpetajate hinnangul. [bakalaureusetöö]. Tartu Ülikool. Sotsiaalteaduste valdkond, Haridusteaduste instituut, Koolieelse lasteasutuse õpetaja õppekava. Tartu.
https://dspace.ut.ee/bitstream/handle/10062/52597/Juur_Janne_bak.pdf?sequence=1&isAllowed=y, (18.05.2021).

Koolieelse lasteasutuse riiklik õppekava. RT I 2008, 23, 152; RT I 2010, 60, 407.
<https://www.riigiteataja.ee/akt/13351772?leiaKehtiv>, (18.05.2021).

Koolieelse lasteasutuse seadus. RT I 1999, 27, 387; RT I, 22.01.2018, 6.
<https://www.riigiteataja.ee/akt/114032011006?leiaKehtiv>, (18.05.2021).

Korthagen, F. A. M. ja Vasalos, A. 2005. Levels in Reflection: Core reflection as a means to enhance professional growth. Teachers and Teaching: theory and practice.
<https://korthagen.nl/en/wp-content/uploads/2018/07/Levels-in-reflection.pdf>, (13.05.2021).

Mets, M. 2020. Õuesõpe mobiilse tehnoloogia abil Saatse avastusraja näitel, [Magistritöö], loodus- ja täppisteaduste valdkond, ökoloogia ja maateaduste instituut, loodusteadusliku hariduse keskus: Tartu Ülikool,
https://dspace.ut.ee/bitstream/handle/10062/71860/Meeli%20Mets_magistrito%cc%88o%cc%88.pdf?sequence=1&isAllowed=y, (18.05.2021).

Metsoja, A., Nelis, L. & Nurk, E. 2018. Euroopa laste rasvumise seire. WHO Childhood Obesity Surveillance Initiative (COSI). Eesti 2015/16. õa uuringu raport. Tallinn: Tervise arengu instituut,
https://intra.tai.ee/images/prints/documents/152456745217_euroopa_laste_rasvumise_seire_est.pdf, (18.05.2021).

Muttik, K. 2020. Klassiõpetajate arusaam õuesõppest, selle rakendamist takistavad teguritest ning erinevustest traditsioonilise õppega klassiruumis. [magistritöö], Sotsiaalteaduste valdkond Haridusteaduste instituut Klassiõpetaja õppekava; Tartu Ülikool.
https://dspace.ut.ee/bitstream/handle/10062/69479/Muttik_Killy_ma.pdf?sequence=1&isAllowed=y, (18.05.2021).

Nelson, N. 2012. Kasvava indiviidi tervis. Rmt: Õuesõppe pedagoogika kui teadmiste allikas – lähiümbrusest saab õpiõu. Tallinn: TLÜ, lk 127-142.

Oleinikova, J. 2018. Lasteaiaõpetajate teadlikkus õuesõppe kasutamisel ja hinnang selle tulemuslikkusele kahe maakonna näitel [bakalaureusetöö], sotsiaalteaduste valdkond, narva kolledž õppekava „Koolieelse lasteasutuse õpetaja mitmekeelses õppekeskkonnas“ Tartu

Ülikool.

https://dspace.ut.ee/bitstream/handle/10062/62376/oleinikova_janika_bak.pdf?sequence=1&isAllowed=y (18.05.2021)

Ortus, L. 2012. Õuesõppeprogrammide kogumik, Valgamaa loodusainete õpetajate õuesõppepäevad.

http://www.torva.edu.ee/userfiles/pdf/loodushoid_pdf/VALGAMAA_LOODUSAINETE_OPETAJATE_OUESOPPEPROGRAMMIDE_KOGUMIK.pdf?fbclid=IwAR3VO3CPkSUy3SVyxmoH8xOBOI3EVI25ax8Yi6IHfH0ZErWTXAh41NUAovo, (18.05.2021).

Priest, S. 1980. The outdoor tree of many relationships, ePortfolio.

http://simonpriest.altervista.org/OE.html?fbclid=IwAR0WB1otgMIYjM4Vm0Pbb4MZWoWTmWTgfkZs031X0F9aOvM4Ct_yVM06KfU#OLC, (18.05.2021).

Punt, A. 2021. Koolieelse lasteasutuse õpetajate ja 5-6-aastaste laste arusaamad õuesõppest, [Bakalaureusetöö], Sotsiaalteaduste valdkond, Haridusteaduste instituut, Koolieelse lasteasutuse õpetaja õppekava: Tartu Ülikool,

https://dspace.ut.ee/bitstream/handle/10062/71386/punt_andra_ba..pdf?sequence=1&isAllowed=y (18.05.2021).

Raadik, S. 2009. Õpime õues mängides. Tallinn: Kirjastus Ilo.

Szczepanski, A. 2009. Õuekeskkond – õpikeskkondade rohke võimas klassituba. Rmt: Õuesõppe pedagoogika kui teadmiste allikas – lähiümbrusest saab õpiõu. Tallinn: TLÜ, lk 11-16

Timoštšuk, I. 2005 Loodusõpetus alushariduses. Tallinn: TLÜ Kirjastus.

Tuuling, L. 2013. Õuesõpe – lõimitud aktiivse õppimise parim viis. Rmt: Üldõpetuse rakendamine lasteaias. Tartu: Atlex, lk 97-121.

Türi lasteaia õppekava, *s.a.*

http://www.tyirilasteaed.ee/images/dokumendid/T%C3%BCri_Lasteaia_%C3%B5ppekava.pdf,

(18.05.2021).

Vihman, M. 2016. Maastikumäng kui õppevorm. Tartu: Atlex.

LISAD

Lisa 1 Õuesõppe tegevuste kogumise abivahendi näide

Tegevuse nimi/teema	
Vanus	
Kestus	
Eesmärk	
Mõisted	
Seos teiste valdkondadega	
Vahendid ja materjalid	
Foto	
Tegevuse käik:	

Lisa 2 Õuesõppe tegevuste kogumise täidetud näidistabel

Tegevuse nimi/teema	<i>Putukad</i>
Vanus	<i>6-7 aastased</i>
Kestus	<i>45 min.</i>
Eesmärk	<i>Laps õpib tundma putukate elu – olu ja saab grupitöö kogemuse</i>
Mõisted	<i>Tundlad, rindmik, keha, tiivad</i>
Seos teiste valdkondadega Vahendid ja materjalid	<i>Matemaatika, keel ja kõne, kunst, mina ja keskkond Luup, purk, traat, väikesed karbid puu- või juurviljatiikikestega</i>
Foto	
Tegevuse käik:	<p>Sissejuhatus, huvi äratamine <i>Läheme õppekäigule lasteaia läheduses asuvasse parki ja vaatame, kas putukad on talveunest ärrganud. Täiesti juhuslikult leiame kännu ja leiame mõnusa koha istumiseks ja putukate otsimiseks. Tekitame arutelu ja uurime mida lapsed teada soovivad, mis meelde võiks jätta ja mida nad veel teada tahaksid.</i></p> <p>Tähenduse mõistmine <i>Uurime luubiga putukate välimust. Putukate keha koosneb peast, rindmikust ja tagakehast. Pea külgedel on küll suured silmad, kuid putukad näevad väga halvasti, ka ei kuule nad. Kompimismeel on aga üliarenenud, suured tundlad on mõeldud nii kompimiseks kui haistmiseks.</i></p> <p>Mäng <i>Proovime meie ka, kas ainult kompimise teel suudame arvata, mis meil käes on. Lapsed seisavad ringis, käed selja taga. Õpetaja paneb lapsele pihku käbi, kivi, oksa või sule. Lapsed piüüavad ära arvata, millega on tegu.</i></p> <p>Meisterdamine <i>Iga laps teeb endale traadist peavõru ja kinnitab sellele sobivad oksad tundlateks.</i></p> <p>Mäng <i>Piiratud maa-alale on eelnevalt peidetud karbikesed puu – või juurviljadega. Meie oleme nüüüd mängult putukad ja hakkame toitu otsima. Kes midagi söödavat leiab, peab kohe teised putukad kohale kutsuma ja toitu nendega jagama.</i></p>
Kokkuvõte ja tagasiside	<p>Mäng JAH ja EI • <i>Lepime kokku, kus asub JAH ja kus EI punkt. Õpetaja ütleb erinevaid väiteid käsitletud teema kohta ja lapsed liiguvad vastavalt kas JAH või EI punkti.</i></p> <p>Õpetaja tagasiside <i>Lapsed saavad tegevuse käigus teadmisi putukate välisehitusest ja elukorraldusest. Mõistavad, et sipelgad on ühed tähtsamad töömehed, kes looduses korda loovad. Lastel kinnistub pikkuste võrdlemisoskus ja suurenevad teadmised.</i></p>

Lisa 3 Pilt Türi Lasteaia õuesõppekogumikust

Kogumik asub Google drive veebiaadressil [Türi Lasteaia õuesõppekogumik](#)

TÜRI LASTEAIA ÕUESÕPPEKOGUMIK

2021

SUMMARY

A COLLECTION OF OUTDOOR LEARNING ACTIVITIES FOR TÜRI KINDERGARTEN

The subject of this creative-practical thesis was an outdoor learning collection of educational materials, activity sheets for Türi kindergarten. The aim of the thesis was to draw up an outdoor learning collection of educational materials, activity sheets for Türi kindergarten to improve the intentional outdoor education activities for teachers and later to use the collection in daily learning in Türi kindergarten.

My thesis consists of a theoretical and a practical part. In the theoretical part I introduced outdoor learning, the learning outcomes of outdoor learning, the methods, the aims and content. In the second chapter I described the methodology to draw up the collection, the planning process and the preparation of the collection. The third part includes a self-reflection of which writing I originated from the Korthagen's ALACT onion self-reflection model.

The outdoor learning collection I created is located in its entirety on the publicly accessible Google drive web address of [Türi Kindergarten outdoor learning collection](#).

I appreciate the teachers contribution to finish the thesis and the new experiences I acquired. I thank my supervisor and the teachers of Türi kindergarten who contributed to my collection.

LIHTLITSENTS

Mina, Jane Reiljan-Rajasaar,

1. annan Tartu Ülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) minu loodud teose ÕUESÕPPE
TEGEVUSTE KOGUMIK TÛRI LASTEAIALE
mille juhendaja on nooremlektor, teoloogia MA Allan Kährik.

reprodutseerimiseks säilitamise ja üldsusele kättesaadavaks tegemise eesmärgil, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace-is lisamise eesmärgil kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni;

2. Annan Tartu Ülikoolile loa teha punktis 1 nimetatud teos üldsusele kättesaadavaks Tartu Ülikooli veebikeskkonna, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace kaudu Creative Commons'i litsentsiga CC BY NC ND 3.0, mis lubab autorile viidates teost reprodutseerida, levitada ja üldsusele suunata ning keelab luua tuletatud teost ja kasutada teost ärieesmärgil, kuni autoriõiguse kehtivuse lõppemiseni.

3. Olen teadlik, et punktides 1 ja 2 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile.

4. Kinnitan, et lihtlitsentsi andmisega ei riku ma teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse õigusaktidest tulenevaid õigusi.

Jane Reiljan-Rajasaar

20.05.2021